

Täysistunto

Torstai 21.2.2019 klo 16.01—22.46

15. Lakialoite laeiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain ja perusopetuslain 16 a ja 17 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 93/2018 vp Raija Vahasalo kok

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

21.33 Raija Vahasalo kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tekemässäni lakialoitteessa ehdotetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain sekä perusopetuslain muuttamista siten, että yhteisöllisestä opiskeluhollosta on säädettävä paljon täsmällisemmin.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki tuli voimaan 1.8.2014 ja on siten ollut noin kaksi ja puoli vuotta voimassa. Lain keskeinen tavoite oli siirtää painopiste yhteisölliseen, ennaltaehkäisevään ja varhaista tukea tarjoavaan opiskeluholtoon ja vähentää korjaavien toimenpiteiden tarvetta. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi arvioi tätä lakia, ja arviointituloksen mukaan keskeiset tavoitteet eivät ole toteutuneet: Psykologi- ja kuraattoripalveluiden saatavuudessa on suurta vaihtelua kouluittain ja oppilaitoksittain. Epäselvyyttä ja tulkinnanvaraisuutta on opiskeluhoitorekistereitten kirjaamiskäytänteiden ja lain tulkintavariaatioiden suhteen. Näitä tulkintaepäselvyyksiä ja epätietoisuutta kouluissa ja oppilaitoksissa on todella paljon siitä, mitä saa tehdä, milloin saa tehdä, miten tätä lakia sovelletaan. Itsekin olen sen kyllä todennut, kun olin tässä töissä rehtorina koulussa muutaman vuoden ajan.

Yhteydenottoja viranomaisiin ja sidosryhmiin on tullut runsaasti, ja siten voidaankin ajatella, että arviointitulokset sieltä Karvilta ja yhteydenotot viranomaisiin tuovat selkeästi esille tarpeen uudistaa oppilas- ja opiskeluhoitolaki. Siinä on monta kohtaa, mitkä pitäisi korjata tai parantaa, muun muassa yhteisöllisen opiskeluholton täsmentäminen. Esimerkiksi yksilökohtaisesta opiskeluhollosta laissa on säädetty hyvinkin tarkasti, kun taas tästä yhteisöllisestä opiskeluhollosta on säädetty hyvin yleisellä tasolla. Kun laissa ei ole säädetty riittävällä tarkkuudella yhteisöllisestä opiskeluhollosta, silloin käy helposti niin, että Opetushallituksen opas ohjaa sellaiseen toimintaan, johon ei ole olemassa normipohjaa.

Opetussuunnitelman mukainen opiskelijahuolto, 6 §, tulisi poistaa, koska laissa ei ole määritelty, mitä opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito on, ja nykyisellään kirjaus on omiaan aiheuttamaan pelkkiä epäselvyyksiä. Asiaa ei voida jättää sen varaan, että jokainen opetuksen järjestäjä toteuttaa ja tulkitsee pykälää haluamallaan tavalla ja tarkkuudella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 163/2018 vp

Opiskeluhoitoryhmän on voitava olla useamman koulun yhteinen. Meillä on vielä Suomessa noin 380 koulua, joissa on enintään 50 oppilasta, ja olisi paljon käytännönläheisempää ja järkevämpää, että pieniin oppilaitoksiin ja kouluihin voitaisiin perustaa yhteinen opilas-kohtainen opiskeluhoitoryhmä, eikä niin, että joka ikiseen välttämättä tarvitaan ihan oma.

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanosta on paljon epäselvyyksiä. Samoin moniammatillisen yhteistyön päällekkäisyyksien purkamista tarvitaan. Opetushenkilöstön oikeutta saada opetuksen kannalta välttämättömät tiedot pitää selkeyttää, jotta nämä tiedot oikeasti kulkisivat. Valvontaoikeuden laajentamista pitäisi ulottaa aluehallintovirastolle niin, että sillä on mahdollisuus oma-aloitteiseen puuttumisoikeuteen niin, että se kattaa koko opiskeluhoitolain alaisen toiminnan.

Käytännössä kouluissa on myöskin ollut suurena epäkohtana se, että ei eroteta sitä, mikä asia kuuluu opiskeluhoitoon ja mikä kuuluu taas perusopetuslain varjolla olevaan oppimisen ja koulunkäynnin tukeen. Opiskeluhoito on vapaaehtoinen, oppimisen ja koulunkäynnin tuki on pakollinen — se ei edellytä oppilaan tai huoltajan suostumusta, ja se liittyy siis pedagogiikkaan. Tämä ero ei ole riittävän selkeä, mikä kuuluu opiskeluhoitoon, mikä kuuluu siihen pedagogiseen puoleen.

Arvoisa puhemies! Tämä laki on aiheuttanut paljon hämminkiä kentällä, ja jotta oppilaat saisivat sen avun, mikä tässä laissa oli ajatuksena, niin on välttämättä joko muutettava, selkeytettävä tätä tai sitten kumottava koko oppilas- ja opiskeluhoitolaki ja merkittävät pykälämuutokset perusopetuslakiin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.